

GLOBALIZACIJOS ĮTAKA SPECIALYBĖS KALBOS STUDIJOMS: NAUJOS ŽODŽIŲ REIŠKĖS STUDENTŲ KALBOJE

Aušra Didjurgienė

Kauno kolegija

Giedrutė Grigonienė

Kauno kolegija, Lietuvos sveikatos mokslų universitetas

Anotacija. *Informacinių ir komunikacinių technologijų sukelti globalizacijos procesai meta iššūkius visoms politinio, ekonominio bei socialinio tautų gyvenimo sritims. Globalizacijos metu nyksta fizinės, ekonominės, finansinės, teisinės bei kalbinės kliūtys: vis labiau mokomasi užsienio kalbų, įsigali kelios pagrindinės kalbos, kurių mokėjimas leidžia sėkmingai veikti visame pasaulyje. Tai būdinga ir Lietuvai, Europos Sąjungos narei. Straipsnyje, remiantis Dabartinės lietuvių kalbos žodyno (DLKŽ, 2011) duomenimis bei viešąja vartoseną, aprašomi keli lietuviški būdvardžiai, kurie dabartinėje viešojoje vartosenoje, be savo įprastinių reikšmių, vartojami ir naujomis reikšmėmis, tikėtina, susiformavusiomis dėl anglų kalbos įtakos, analizuojama, ar semantiškai pagrįsti tam tikri šių būdvardžių vartojimo atvejai, aiškinamasi, koks šių atvejų santykis su kalbos normos reikalavimais, taip pat pristatomi šių būdvardžių vartojimo polinkių studentų kalboje tyrimo rezultatai, pateikiamos išvados bei rekomendacijos, siekiant ugdyti taisyklingus studentų specialybės kalbos įgūdžius.*

Pagrindiniai žodžiai: *globalizacija, kalbų interferencija, specialybės kalba, leksika, naujos žodžių reikšmės.*

Įvadas. Mūsų amžius – aktyvių ir dinamiškų žmonių amžius. Intensyvūs pokyčiai reikalauja greitų ir tikslių sprendimų. Naujosios technologijos sukuria akimirksnio vaizdinius ir dirbtinę tikrovę, o žmogus, gebėdamas joje veikti, gali susikurti iliuziją, jog taip puikiai jam seksis ir realiame darbo pasaulyje, taigi mokytis komunikuoti nėra būtina. Tačiau komunikacinių įgūdžių svarba nemažėja, kadangi žmonės, turintys šių įgūdžių, jaučiasi tvirti įvairiausiose dalykinio, profesinio ar kasdienio bendravimo situacijose (Grebliauskienė, Večkienė, 2007: 5). Kalba laikoma pačia universaliausia komunikacijos priemone, nes bendraujant ji mums padeda perduoti informacijos turinį. Kiekvienas klausytojas nori girdėti tik logišką, tikslią, aiškią, taisyklingą kalbą – savą valstybinę kalbą, kuri yra tautos dvasios gelmių ats-

pindys. Europos Parlamento ir Tarybos „Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų“ bendravimas gimtąja kalba nurodytas kaip vienas iš aštuonių bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų. Taigi kiekviena kultūringa visuomenė rūpinasi savo gimtąja kalba, jos informaciniu efektyvumu ir tobulumu, o komunikacinių gebėjimų plėtojimas tampa svarbiu uždaviniu asmenybės ugdymo procese.

Globalizacijos sąlygomis, anot Rudaitienės (2011: 43), „...apskritai kinta lietuvių tautos vertybių sistema“. Ypač aktualu lietuvių kalbos prestižas ir vartoseną: iššūkiai lietuvių kalbai, neišvengiami jos pokyčiai bei perspektyvos. Daugiakalbystės sąlygomis pasireiškia kalbų interferencija, t. y. vienos kalbos poveikis kitai, sukeliantis kalbos struktūros pakitimų (Brūzgienė ir kt., 2013: 17). Interferencijos procesas pirmiausia paveikia leksiką, nepastoviausią kalbos lygmenį. Lietuvių kalba, ypač leksika, taikosi prie šių reiškinių. Pasak Rudaitienės (2011: 41), aiškiai pastebima anglų kalbos, kaip vieno iš svarbiausių globalizacijos veiksnių, sustiprėjusi įtaka lietuvių kalbai, jos leksikai, ypač skolinių vartojimo tendencijoms. Nagrinėdama skolinių vartojimo polinkius lietuvių kalboje, Rudaitienė (2011: 48) pastebi, jog skoliniams suteikiama naujų reikšmių, paremtų atitinkamų anglų kalbos žodžių reikšmėmis, ir savų lietuviškų žodžių vartoseną veikia anglų kalba. Anglų kalbos interferencija, paveikusi lietuvių kalbos leksiką, pastaruoju metu smelkiasi ir į gilesnius, pvz., žodžių darybos, sluoksnius. Pasak Rudaitienės (2014: 111), „... lietuvių kalbos, jos leksikos tyrimas, kintant socialinėms ir kultūrinėms aplinkybėms yra aktuali problema. Svarbu skirti, kurie lietuvių kalbos pokyčiai yra vidinių kalbos dėsnių raidos rezultatas ir kurie atsiranda dėl išorinių veiksnių. Lietuvių kalbos pokyčių analizė gali padėti prognozuoti lietuvių kalbos raidą. Atsižvelgiant į tyrimo rezultatus galima numatyti ir kai kurių priemonių, padedančių puoselėti lietuvių kalbos tradiciją, savitumą vykstant intensyviai globalizacijai.“

Tyrimo tikslas – remiantis mokslinės literatūros bei empirine studentų kalbos analize, nustatyti naujų reikšmių žodžių paplitimą studentų kalboje. Kalbininkų dažniau nagrinėjamas naujų žodžių reikšmių vartojimo (ne)tinkamumas administraciniame, teisininkų, publicistiniame kalboje. Tačiau naujų žodžių reikšmių vartoseną studentų kalboje mažai analizuota, nors tai labai aktualus klausimas siekiant formuoti taisyklingos studentų specialybės kalbos įgūdžius daugiakalbystės sąlygomis.

Tyrimo objektas – anglų kalbos interferencijos požymiai, t. y. naujų reikšmių būdvardžių vartojimo polinkiai studentų kalboje.

Tyrimo uždaviniai:

1. Remiantis moksline literatūra aprašyti keletą lietuviškų būdvardžių norminę vartoseną ir viešojoje kalboje pastebėtas naujas šių būdvardžių reikšmes, jų semantinį pagrįstumą.
2. Nustatyti šių būdvardžių vartojimo polinkius studentų kalboje.
3. Pateikti išvadas bei rekomendacijas.

Tyrimo metodai – mokslinės literatūros analizė bei sintezė, studentų apklausa raštu, tyrimo duomenų statistinė analizė.

Lietuvių kalbos tradicija ir santykis su kitomis kalbomis. Po integracijos į Europos Sąjungą pasikeitė Lietuvos padėtis, lėmusi lietuvių tautos gyvenimo ir kultūros pokyčius. Pasikeitus visuomenės gyvenimo sąlygoms, neišvengiamai keičiasi ir pati kalba. Globalizacijos sąlygomis išryškėjo esminių lietuvių kalbos ir kitų kalbų santykio pokyčių. Sustiprėjo anglų kalbos įtaka lietuvių kalbai. Anglų kalba darosi pasauline. Perimamos sritys, kuriose nacionalinės kalbos užleidžia vietą tarptautinei anglų kalbai. Vartosenos tyrimai rodo anglų kalbos vyravimą verslo, mokslo, reklamos srityse. Sunku atsispirti anglų kalbos prestižui nūdienos Lietuvoje, todėl smunka lietuvių kalbos prestižas (Rudaitienė, 2014:112). Pasak Grumadienės (2004:210), kalbos iš prigimties yra instinktyvios, todėl susidūrusios su tuo, kas svetima, silpnesnės pasiduoda stipresnėms. Kinta ir lietuvių kalba, veikiama anglų kalbos. Randasi daugiau skolinių, ateinančių iš anglų kalbos arba per anglų kalbą. Kinta lietuviškų ir svetimų žodžių vartojimo pusiausvyra. Dažniausiai iš anglų kalbos išvestos žodžių reikšmės keičia lietuvių kalbos leksikos sistemą. Anglų kalbos modeliai perkeliama į lietuvių kalbos sistemą, formuojasi kalbų mišinys (Rudaitienė, 2014:113). Kalba – ne tik bendravimo priemonė, bet ir tautos mąstymo forma, jos kultūros pagrindas. Taigi kiekvienos tautos kalba yra savita. Rudaitienės (2014:113) nuomone, neatsižvelgiant į kalbos savitumus, negalima perimti kitų kalbų žodžių arba jų reikšmių bei įteisinti lietuvių kalboje. Pastebima, kad skirtingos kalbos, perimdamos tuos pačius svetimų kalbų žodžius, suteikia jiems skirtingų reikšmių, nusakomos net skirtingos sąvokos. Beje, tarptautiniai žodžiai vienose kalbose gali turėti daugiau, kitose – mažiau reikšmių, pavyzdžiui, lotynų kalbos kilmės žodis *tabletė* – presuotų vaistų ritinėlis į lietuvių kalbą pateko, tikėtina, iš prancūzų kalbos. Nors prancūzai žino farmacijos terminą *tablette*, bet įprastesnis šia reikšme jiems yra žodis *comprimé*, o *tablette* prancūzų kalboje paprastai vadinama šokolado plytelė.

Naujos būdvardžių reikšmės viešojoje lietuvių kalboje. Pastebėtina tai, jog žodžiai, paimti ir asimiliuoti iš to paties šaltinio, skirtingose kalbose gali būti interpretuojami savaip. Anot Rudaitienės (2014:114), visuotinai pripažįstamas leksinių reikšmių neadekvatumas skirtingose kalbose, kadangi jose skiriasi daiktų ir reiškinių interpretacija, priklausanti nuo tautos kultūros ir kalbos tradicijų. Lietuvių kalba laikosi tradicijų; viena leksika vartojama žmonėms, kita – daiktams, reiškiniams apibūdinti. Deja, dėl anglų kalbos poveikio šios tradicijos kartais pažeidžiamos, lietuviški žodžiai įgyja neįprastų reikšmių.

Lietuviškas būdvardis *laimingas* reiškia „turintis laimės: sėkmingas“ (DLKŽ, 2011). Anglų kalbos būdvardis *happy* reiškia „laimingas; tinkamas, vykęs; patenkintas, linksmas; šnek. įkaušęs, įtraukęs, linksmas“. Taigi, anot V. Rudaitienės (2014:114), anglų kalbos posakio *I am happy with his answer* lietuviškai neveršime: *Aš laimingas jo atsakymu*, o sakysime: *Aš patenkintas jo atsakymu*. Kalbininkės teigimu, dėl anglų kalbos įtakos sakininėje lietuvių kalboje tenka girdėti ir tokių sakinių: *Dėstytojas laimingas geru studento atsakinėjimu per egzaminą*.

Tėvas laimingas sūnaus darbu.

Žodžių reikšmių kitimas yra vienas iš svarbiausių kalbos raidos bruožų. Viena iš kalbos leksikos gausinimo galimybių yra žodžių reikšmių plėtimas. Tačiau šiam tikslui privalo būti pasitelkiami tik vidiniai kalbos resursai.

Rudaitienė (2014:117) pastebi, jog plečiasi būdvardžio *orus* „turintis vidinės pagarbos; jaučiantis savo vertę“ vartosenos laukas. Šis būdvardis lietuvių kalboje vartojamas kalbant apie žmogų, jį vertinant. Metonimiškai šiuo būdvardžiu galima apibūdinti ir žmogaus gyvenimo tarpsnį – *ori senatvė*. Tikriausiai dėl anglų kalbos poveikio *orūs* tapo ne tik žmonės, pvz.: *Būtina svarstyti priemones, kad užtikrintume orias pensijas* rad. 2013-04-10. *Orūs atlyginimai skatintų jaunimą neišvykti iš Lietuvos* (LRT, 2012-06-02). *Vyriausybė siūlo fizinių asmenų bankrotą kaip orią galimybę anuluoti skolą* (LRT, 2013-05-04). Šiuo atveju tiktų vartoti būdvardžius *geras, nemažas, didelis, tinkamas*.

Anot Rudaitienės (2014:117), neįprastai lietuvių kalboje kartais pavartojamas būdvardis *turtingas* „daug turto turintis“. LKŽ nurodoma dar ir perkeltinė reikšmė „turintis dvasinių ir kultūrinių vertybių“. Taigi šį būdvardį tinka vartoti kalbant apie žmones, kalbą, valstybę, šalį, kraštą ir pan. Dabartinėje vartosenoje išgirstama, pvz.: *Turtingi atlyginimai skatintų žmones labiau domėtis kultūriniais reiginiais* rad. 2012-02-06. *Turtingesnes pajamas gaunantys tėvai neturėtų gauti vaiko pinigų* (LRT, 2012-06-30). Šiuo atveju tiktų vartoti būdvardžius *didelis, didesnis*. Būdvardis *turtingas* nevartotinas ir vietoj būdvardžio *gausus* „daug apimantis, esantis didelio kiekio, apstus“, pvz.: *Lietuvos ūkininkus pradžiugino turtingas (= gausus) praeitų metų derlius* (LRT, 2012-02-02). Apibendrinant galima pasakyti, jog anglų kalbos būdvardį *rich* lietuviškai galima išversti labai įvairiai, atsižvelgiant į kontekstą: *turtingas; gausus; prabangus, puikus; riebus; derlingas, trąšus (apie dirvą); aštrus, stiprus (apie skonį, kvapą); sodrus (apie spalvas, toną, kalbą); tirštas (apie dažus); sultingas (apie vaisius); įdomus, juokingas (apie įvykį, mintį); vertingas (apie pasiūlymą ir pan.)*.

Lietuvių kalboje gausėja semantinių vertinių iš anglų kalbos. Būdvardžio *draugiškas* DLKŽ teikiamos reikšmės: „linkęs draugauti, draugus; gera linkintis, tarpusavyje sugyvenantis; neturintis oficialumo, bičiuliškas“. Tradiciškai draugiškas gali būti žmogus, draugiškos tautos, valstybės, draugiškas poelgis, tonas, draugiškos sporto rungtynės ir kt. Atsirado semantinis vertinys iš anglų kalbos *draugiškas aplinkai* (plg. angl. environment-friendly). Pavyzdžiui: *Fotodinaminė terapija panaikina mikrobus, yra draugiška aplinkai (= nekenkia aplinkai)* (LRT, 2014-02-18). *Draugiškas (= Tinkamas) prieskonis: gerina virškinimą, naikina bakterijas ir saugo nuo vėžio* (DELFI, 2015-02-07). *Vilnius taps draugiškas aplinkai (= aplinką tausojantis) miestas* (DELFI 2011-02-25). *Vilnius – draugiškas (= tinkamas) miestas dviratininkams* (DELFI, 2012-03-12). *Draugiškas (= Patogus) vaikams vonios kambarys* (DELFI, 2008-06-13).

Rudaitienė (2014:118) atkreipia dėmesį, jog vis dažnesnis tampa semantinis vertinys – būdvardis *sėkmingas* su asmenį įvardijančiais daiktavardžiais: *sėkmingas*

verslininkas (plg. angl. *successful businessman*), *sėkmingas darbuotojas*, *sėkmingas studentas*, *sėkmingas ūkininkas*, *sėkmingas vadovas*, *sėkmingas žmogus*. Pagal lietuvių kalbos tradiciją gali būti *sėkmingas verslas*, *sėkminga veikla*, bet ne *asmuo*. Visais minėtais atvejais būdvardis *sėkmingas* keistinas „turintis sėkmės, pasisekimo; sėkmingai dirbantis, sėkmingai studijuojantis studentas“. Pavyzdžiui: *Penki įgūdžiai, kuriuos turi išsiugdyti kiekvienas sėkmingas* (= turintis sėkmės) *verslininkas* (DELFI, 2014-11-03). *Visuomenės akyse atrodau sėkmingas* (= turintis sėkmės) *žmogus, tačiau viduje jaučiuosi siaubingai vienišas* (DELFI, 2013-12-02). *Ar esate sėkmingas darbuotojas?* (= Ar jums sekasi dirbti?) (DELFI, 2014-08-27).

Anglišką būdvardį *sustainable* atitinka beveik dvi dešimtys lietuviškų atitikmenų, pvz.: *tvarus*, *darnus*, *tausus*, *darnus*, *glaudus*, *subalansuotas*, *tolydus*, *nuoseklus*, *pastovus*. Lietuviškų atitikmenų gausą galėjo lemti įvardijamų sąvokų neskaidrumas, tikslesnių atitikmenų paieška ir angliško termino bei jo pamatinio žodžio daugiareikšmiškumas. *Tvarus* yra vyraujantis atitikmuo, matyt, tai yra universalus pažyminy, dėl anglų kalbos įtakos įgijęs naujų reikšmės atspalvių. Nepaisant termino universalumo, kai kuriais atvejais tinkamesni kiti atitikmenys. Pavyzdžiui, kalbant apie ilgalaikį piliečių materialinį aprūpinimą labiau tiktų terminas *ilgalaikis*, kalbant apie išteklių išsaugojimą – *tausus*, *taupus* ir kt. *Tvarus* (= *Taupus*) *skaitymas: kaip perskaitytas knygas prikelti antram gyvenimui* (DELFI, 2013-04-09). *Svarbiausia – tvarus* (= *tolydus*) *ekonomikos augimas* (DELFI, 2011-04-18). *Biokuras padeda mums kovoti su klimato kaita, todėl mūsų naudojamas biokuras privalo būti tikrai tvarus* (= *subalansuotas*) (DELFI, 2012-10-25).

Žodžių naujų reikšmių vartojimo polinkiai studentų kalboje. Įdomūs žodžių junginių vertinimo tyrimo duomenys, gauti atlikus 160 pirmo kurso studentų, neklausiusių Specialybės kalbos kurso, apklausą. Tyrimas atliktas 2015 m. rugsėjo 1–7 d. Tyrimo metu domėtasi, kaip studentai vertina pateiktus žodžių junginius, t. y. ar laiko juos taisyklingais (T), tikriausiai taisyklingais (TT), tikriausiai netaisyklingais (TN) ir netaisyklingais (N).

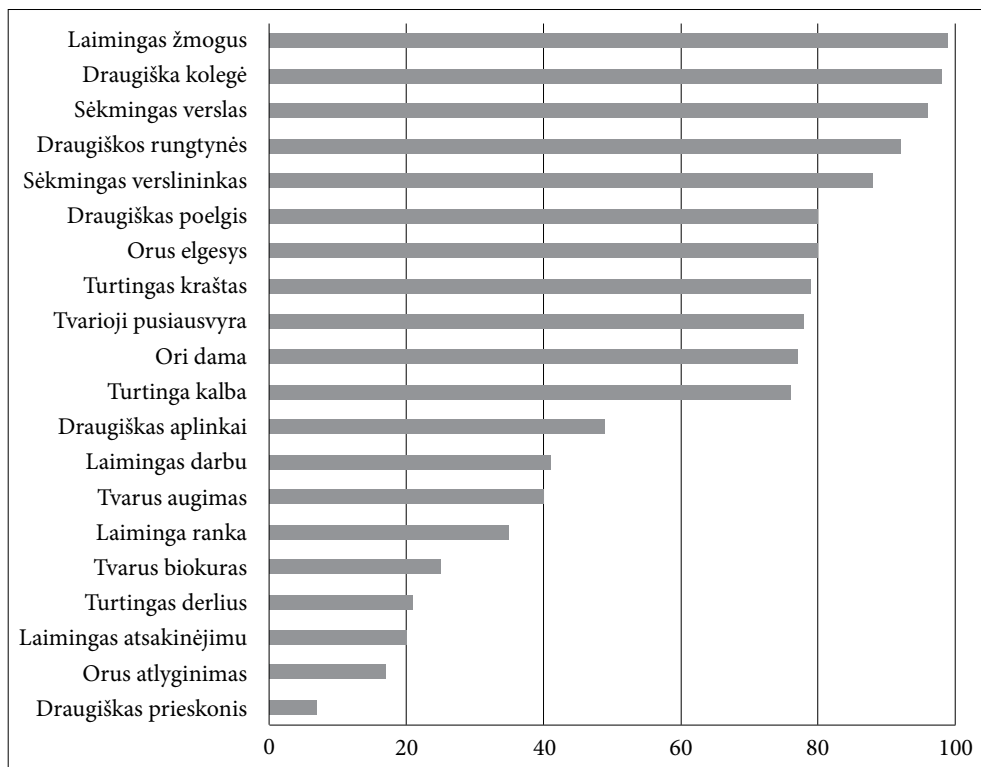
Kaip ir buvo galima tikėtis, tyrimo duomenys parodė, kad pagrindines reikšmes iliustruojantys junginiai *laimingas žmogus* (99 proc.), *draugiškos rungtynės* (92 proc.), *turtingas kraštas* (79 proc.), *turtinga kalba* (76 proc.), *ori dama* (77 proc.), *orus elgesys* (80 proc.), *sėkmingas verslas* (96 proc.), *draugiškas poelgis* (80 proc.), *draugiška kolegė* (98 proc.), *tvarioji pusiausvyra* (78 proc.) apklaustųjų vertinami kaip taisyklingi arba tikriausiai taisyklingi.

Įdomu, kad tyrimo duomenys tik patvirtina faktą, jog kalbos vartotojai, ypač jauni žmonės, perkeltinės reikšmės (perkeltinio vartojimo) junginius neretai linkę laikyti netaisyklingais: perkeltinės reikšmės junginį *laiminga ranka* gerokai daugiau kaip pusė apklaustųjų (65 proc.) laiko netaisyklingu arba tikriausiai netaisyklingu.

Tyrimo rezultatai rodo, kad iš anglų kalbos išvestas žodžių reikšmes studen-

tai vertina įvairiai. Kritiškiausiai vertina, t. y. netaisyklingais arba tikriausiai netaisyklingais respondentai laiko junginius *draugiškas prieskonis* (93 proc.), *orus atlyginimas* (83 proc.), *laimingas atsakinėjimu* (80 proc.), *turtingas derlius* (79 proc.), *tvarus biokuras* (75 proc.), *tvarus augimas* (60 proc.), *laimingas darbu* (59 proc.). Tačiau vertinių iš anglų kalbos *sėkmingas verslininkas* ir *draugiškas aplinkai* laikymas netaisyklingais tik atitinkamai 12 proc. ir 51 proc. leidžia teigti, kad iš esmės iškraipoma žodžių vartojimo tradicija.

Nustačius bendrąsias pateiktų junginių (ne)taisyklingumo vertinimo tendencijas (sudėjus (T+TT) ir (N+ TN)), išryškėja naujų žodžių reikšmių vartojimo polinkiai studentų kalboje (1 pav.).

1 pav. Žodžių naujų reikšmių vartojimo studentų kalboje analizė

Šaltinis: sudaryta autorių

Išvados ir rekomendacijos

1. Globalizacija, suintensyvėję kalbų kontaktai, anglų kalbos įtaka lietuvių kalbos žodžiams suteikia naujų, lietuvių kalbai nebūdingų reikšmių; gausėja semantinių vertinių iš anglų kalbos, žeidžiamos lietuvių kalbos normos.

2. Dėl nuo tautos ir kalbos tradicijų skirtingose kalbose besiskiriančios daiktų ir reiškinių interpretacijos atsiradęs leksinių reikšmių neadekvatumas lėmė tai, jog aptariami lietuviški būdvardžiai *laimingas*, *orus*, *turtingas*, *draugiškas* bei *sėkmingas* įgijo neįprastų, nebūdingų lietuvių kalbai reikšmių, prieštaraujančių lietuvių kalbos sistemai, o būdvardžio *tvarus* reikšmių pokyčių atsiradimas vertintinas ne kaip vidinių kalbos dėsnių raidos rezultatas, o kaip dėl išorinių veiksnių viešojoje vartosenoje paplitęs ir tampantis vyraujančiu atitikmeniu, kurį būtų galima pakeisti tikslesniais ir tinkamesniais atitikmenimis.

3. Atlikus žodžių naujų reikšmių vartojimo polinkių studentų kalboje tyrimą ir apibendrinus jo rezultatus galima daryti išvadą, kad respondentai pagrindines reikšmes iliustruojančius žodžių junginius dažniausiai vertina kaip taisyklingus, tačiau perkeltinės reikšmės junginį *laiminga ranka* tik šiek tiek daugiau kaip trečdalis apklaustųjų laiko taisyklingu; daugelį semantinių vertinių iš anglų kalbos respondentai vertina kaip netaisyklingus, tačiau junginių *sėkmingas verslininkas* ir *draugiškas aplinkai* didžiosios dalies apklaustųjų laikymas taisyklingais patvirtina teiginį, jog iš anglų kalbos išvestos kai kurių žodžių reikšmės keičia lietuvių kalbos leksikos sistemą.

4. Atsižvelgiant į tyrimo rezultatus būtina numatyti specialybės kalbos mokymo turinio pokyčius, t. y. į mokymo programą įtraukti temas, analizuojančias naujų žodžių reikšmių analitinį vertinimą, o ne pažodinį vertimą ir vartojimą, rengti užduotis, padedančias atskleisti lietuvių kalbos savitumą, skatinančias naudotis žodynais, pvz., Dabartinės lietuvių kalbos žodynu, ugdančias supratimą, kad kiekviena kalba yra savita sistema, kurios elementus sieja tik jai būdingi santykiai.

Literatūra

1. Brūzgienė, R.; Čekmonienė, I.; Žemienė, A. (2013). Specialybės kalba. Vilnius: MRU.

2. Dabartinės lietuvių kalbos žodynas (2011). [žiūrėta 2015-08-22]. Prieiga per internetą: <http://dz.lki.lt/>.

3. Drukteinytė, V. (2013). Mylėti: (ne)pagrįstas reikšmės platinimas. *Kalbos praktikos problemos*. Nr. 13, Klaipėda, p. 15–26.

4. Drukteinytė, V. (2014). Dėl būdvardžio *draugiškas* reikšmių. *RES HUMANITARIAE XVI*. [žiūrėta 2015-08-22]. Prieiga per internetą: <http://journals.ku.lt/index.php/RH/article/view/1013/1196>

5. Europos Parlamento ir tarybos rekomendacijos dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. [žiūrėta 2015-08-22]. Prieiga per internetą:

http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/ad/613/613905/613905lt.pdf.

6. Girčienė, J. (2005). Neologizmų integracija į tekstą. Žmogus ir žodis. Nr. 1. Vilnius: LEU, p. 78–82.

7. Grebliauskienė, B.; Večkienė, N. (2007). Komunikacinė kompetencija: komunikabilumo ugdymas. Vilnius: Žara.

8. Grumadienė, L. (2004). Skolinimosi pobūdis pasaulio kalbose. *Skoliniai ir bendrinė lietuvių kalba*. Vilnius: Lietuvių kalbos instituto leidykla. p. 210–217.

9. Rudaitienė, V. (2007). Skoliniai socialiniame diskurse: vartoseną ir normas. *Socialinis darbas*. Nr. 6. Vilnius: MRU, p. 145–153.

10. Rudaitienė, V. (2011). Lietuvių kalba ir sociokultūriniai veiksniai. Žmogus ir žodis. Nr. 3. Vilnius: LEU, p. 40–49.

11. Rudaitienė, V. (2012). Parlamentarų viešosios sakinės kalbos problematika. *Parlamento studijos*. Nr. 12. Vilnius: Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka, p. 85–110.

12. Rudaitienė, V. (2014). Kalbų kontaktai ir lietuvių kalbos tradicija. Žmogus ir žodis. Nr. 3. Vilnius: LEU, p. 111–121.

13. Springytė, M. (2013). Dėl termino *rinkodara* vartosenos. *Kalbos praktikos problemos*. Nr. 13. Klaipėda: KU, p. 78–90.

14. Vaicekauskienė, L. (2005). Preskriptyvumas ir deskriptyvumas (skolinių) norminimo politikoje. [žiūrėta 2015-07-31]. Prieiga per internetą: <http://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2008~1367166712181/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content>.

15. Zabarskaitė, J. (2013). Tvarioji lietuvių kalba? Takioji lietuvių kalba? *Literatūra ir menas*. Nr. 41 (2013). [žiūrėta 2015-08-09]. Prieiga per internetą: <http://literaturairmenas.lt/2013-11-08-nr-3448/1236-publicistika/1910-jolanta-zabarskaite-tvarioji-lietuviu-kalba-takioji-lietuviu-kalba>

Šaltinių santrumpos

DELFI – naujienų svetainė.

DLKŽ – Dabartinės lietuvių kalbos žodynas (internetinė versija, 2011).

LRT – Lietuvos televizija ir radijas.

THE INFLUENCE OF GLOBALIZATION ON PROFESSIONAL LANGUAGE STUDIES: THE NEW MEANING OF WORDS IN STUDENTS' SPEECH

Aušra Didjurgienė

Kaunas University of Applied Sciences

Giedrutė Grigonienė

*Kaunas University of Applied Sciences
Lithuanian University of Health Sciences*

Summary

The processes of globalization caused by the development of information and communication technologies pose a challenge to all political, economic and social life areas of the nations; diminishing economic, legal and linguistic barriers, increasing foreign language learning and domineering of several major languages the knowledge of which allows operating successfully throughout the world.

After the integration into the European Union, the altered situation of Lithuania has led to the change of life and culture of Lithuanian people. The change of life conditions of the society is inevitably changing the language itself as more loanwords are coming from the English language, or through the English language the Lithuanian and foreign word balance is being changed. The most common word meanings derived from English change the lexical system of the Lithuanian language.

In the article, on the basis of the Current Lithuanian Dictionary and public use of the language, 6 Lithuanian adjectives are described which in their current usage and in addition to their common meanings are used as having new meanings that are likely to have formed on the influence of English. The semantic justification of the use of some of these adjectives is analyzed. Also, the proportion of these cases with the requirements of the language norm is clarified together presenting the research on the tendencies of the use of these adjectives in students' speech.

According to the empirical research results, it can be concluded that students most commonly consider the basic meaning illustrating phrases as regular. Phrases having figurative meanings are considered as correct only by slightly more than one third of the respondents. Many semantic translations from English are considered to be incorrect by the respondents. Still, the consideration of some translated phrases as appropriate supports the argument that some of the meanings of words derived from English change the lexical system of the Lithuanian language.

Taking into account the results of the investigation, it is necessary to foresee the changes in the content of professional language training, including the topics exploring analytical assessment of new meanings of words rather than word-for-word translation and usage.

AUTORIŲ LYDRAŠTIS

Autoriaus vardas, pavardė: Aušra Didjurgienė

Mokslo laipsnis ir vardas: filologijos magistrė

Darbo vieta ir pareigos: Kauno kolegijos Verslo vadybos katedros lektorė

Autoriaus mokslinių interesų sritys: profesinės kalbos mokymo metodologija ir didaktika

Telefonas ir el. pašto adresas: tel. 8 610 96 608; el. p. ausra.didjurgiene@go.kauko.lt

Autoriaus vardas, pavardė: Giedrutė Grigonienė

Mokslo laipsnis ir vardas: filologijos ir edukologijos magistrė

Darbo vieta ir pareigos: Kauno kolegijos Burnos sveikatos katedros lektorė

Autoriaus mokslinių interesų sritys: profesinės kalbos mokymo metodologija ir didaktika

Telefonas ir el. pašto adresas: tel. 8 674 35 053; el. p. giedre.grigoniene@go.kauko.lt

AUTHORS' COVER LETTERS

Author's name and surname: Aušra Didjurgienė

Academic degree and name: Master of Philology

Workplace and position: Kaunas University of Applied Sciences, Department of Business Management, Lecturer

Author's research interests: teaching methodology, didactics of professional language

Telephone and e-mail address: tel. +370 610 96 608; e-mail: ausra.didjurgiene@go.kauko.lt

Author's name and surname: Giedrutė Grigonienė

Academic degree and name: Master of Philology and Educology

Workplace and position: Kaunas University of Applied Sciences, Department of Oral Health; University of Health Sciences of Lithuania, Department of Languages and Education, Lecturer

Author's research interests: teaching methodology, didactics of professional language

Telephone and e-mail address: tel. +370 674 35 053; e-mail: giedre.grigoniene@go.kauko.lt